

unicef

Lapsiystävällinen kunta

Hämeenlinna

Kaupunginvaltuusto

5.2.2018

HÄMEENLINNAN
KAUPUNKI

Vaikuttamisen polku

Taustaa

- Vuoden 2010 alusta palvelutuotantojohtaja perusti lasten ja nuorten kuulemisen työryhmän, jonka tarkoituksena oli tehdä lasten ja nuorten kuulemiseen liittyvä ehdotus yhteiseksi toimintamalliksi vuonna 2009 syntyneessä uudessa kunnassa.
- Työryhmään kutsuttiin edustajat ala- ja yläkoulusta, lukioista, päivähoidosta, nuorisopalveluista ja kehittämissyksiköstä.
- Lasten ja nuorten osallisuus nostettiin menestystekijäksi Hämeenlinnassa. Tavoitteena oli järjestää lapsille ja nuorille ikäkautensa mukaiset osallistumismahdollisuudet heitä itseään koskevaan päätöksentekoon sekä kaupungin palveluiden kehittämiseen toiminnallisen osallisuuden kautta.
- Vaikuttamisen polku otettiin käyttöön vuoden 2011 alusta ja samana vuonna allekirjoitettiin UNICEFin kanssa yhteistyösopimus (UNICEF kaupunkivuosi 2012 ja ”Child Friendly City” –malliin liittyvä kehittämishanke 2012 - 2013).

Toiminta-ajatus

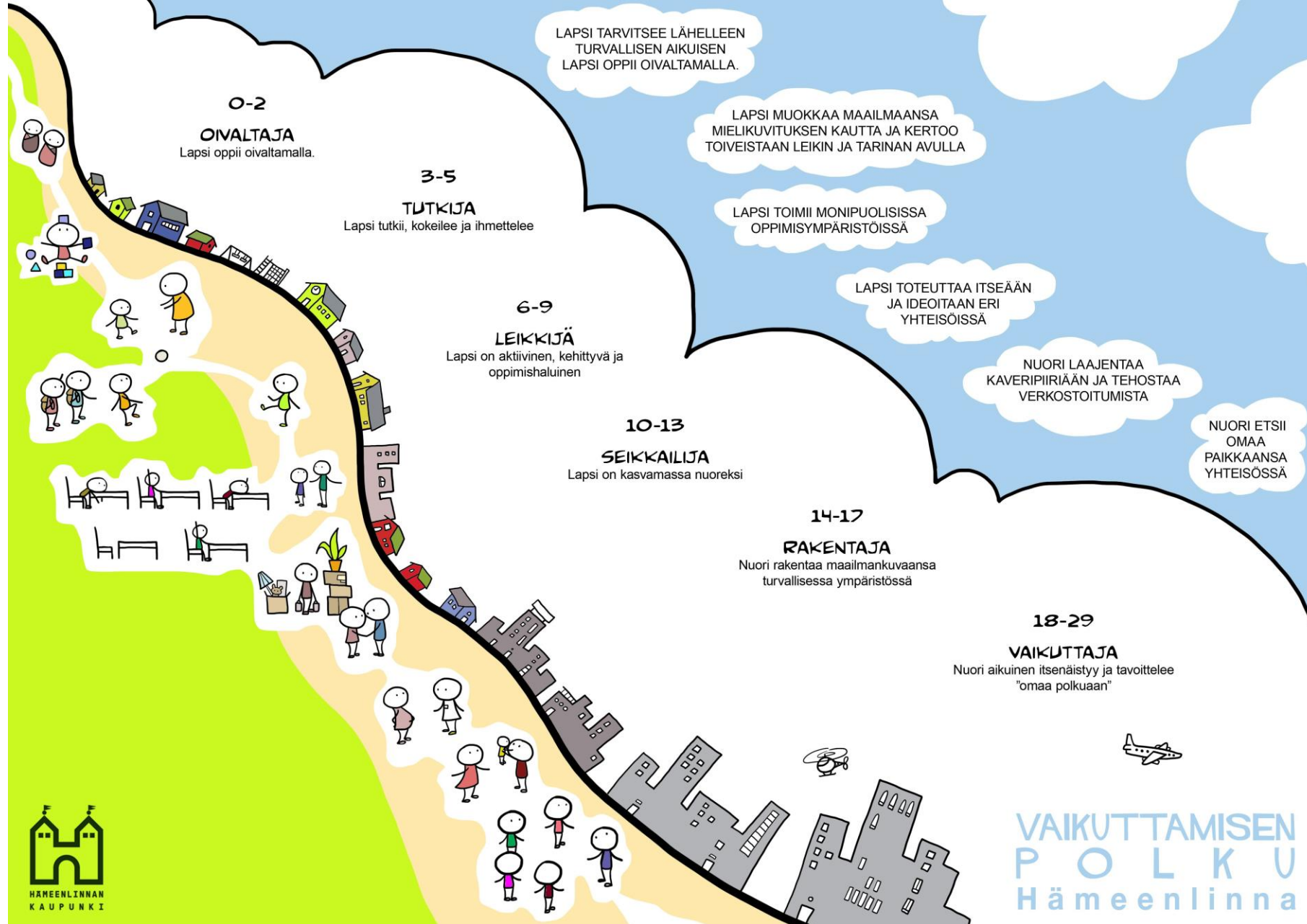
- Lasten ja nuorten osallisuuden kehittämistä ohjaava perusta.
- Kehitystasoon sopivat mahdollisuudet osallistua, vaikuttaa ja tehdä.
- Asioita käsitellään lasten ja nuorten näkökulmasta.
- Lasten ja nuorten itsensä tärkeäksi kokemat asiat eivät ole välttämättä samoja kuin aikuisten.
- Voimaannuttava osallisuus vaatii onnistuakseen sitä mahdollistavia ammattilaisia.

Tavoitteet

- Kaikilla lapsilla ja nuorilla on mahdollisuus vaikuttaa omaan elämäänsä ja toimintaympäristöönsä.
- Kynnys osallistua toimintaan on mahdollisimman matalalla ja osallistuminen on monitasoista.
- Kaikille mahdollisuus vuorovaikutukseen, keskusteluun ja kuuntelemiseen sekä osallistumisen kokemuksiin.
- Käsiteltävät asiat ovat lähellä lasten ja nuorten elämää ja pieniä arjen asioita.
- Vaikuttamisen polkuun tehdään sisältöä siten, että se on lasten ja nuorten itse tekemää ja toteuttamaa niin paljon kuin mahdollista.
- Toiminnan tukena on aikuisia elämänkaarimallin mukaisesti eri tahoilta.

Lapsiystävällinen kunta -malli

- Perustana YK:n lapsen oikeuksien sopimus
- Lapsen oikeuksien neljä yleisperiaatetta:
 - syrjimättömyys
 - lapsen edun ensisijainen harkinta
 - oikeus elämään ja kehittymiseen
 - lapsen näkemyksen kunnioittaminen
- Tavoitteena kannustaa ja tukea kuntia lapsen oikeuksien toteuttamisessa
- Mallin kohteena ovat sekä rakenteet että ajattelu- ja toimintatavat
- Lapsiystävällinen kunta –tunnustuksen saaminen edellyttää sitoutunutta ja tuloksellista kehittämistyötä, jossa:
 - Lapsiystävällisyyttä edistetään koko kaupungin tasolla
 - Toimenpiteet johtavat pysyviin muutoksiin (ei yksittäisiä projekteja tai tapahtumia)
 - Lapset ja nuoret ovat mukana sekä lähtötilanteen arvioinnissa, kehittämiskohteiden valinnassa että toimenpiteiden toteuttamisessa (toimenpiteistä riippuen)
- Tunnustus ei tarkoita sitä, että työ olisi valmis – lapsen oikeuksista on pidettävä huolta arjessa joka päivä
- Tunnustus on voimassa kaksi vuotta ja sen uusiminen edellyttää kehittämistyön jatkamista. Hämeenlinnalle on myönnetty tunnustus jo kolme kertaa vuosina 2013, 2015 ja 2017 ja nyt tunnustus on voimassa neljä vuotta.

Oivaltajat (0-2-vuotiaat)

- Lapsi oppii oivaltamalla. Lapsi tarvitsee lähelleen turvallisen aikuisen.
- Lapsi tarvitsee välittäviä aikuisia, jotka näkevät silmillä, sielulla ja sydämellä.
- Lapset tarvitsevat puolestapuhujia ja osallisuus toteutuu yhdessä aikuisen kanssa.
- Toimijoina: varhaiskasvatus, lastenkulttuuri, neuvolat, järjestöt ja muut yhteistyökumppanit.
- Osallisuus asiakirjoissa: satakielipedagogiikka, varhaiskasvatussuunnitelma
- Konkretiaa: Perhekahvila

Tutkijat (3-5-vuotiaat)

- Lapsi tutkii, kokeilee ja ihmettelee. Lapsi muokkaa maailmaansa mielikuvituksen kautta ja kertoo toiveistaan leikin ja tarinan avulla.
- Aikuisen tulee suhtautua lapsen kyselyihin vakavasti ja kunnioittaen. Lapsen kysymykset ovat tärkeitä ja merkityksellisiä.
- Osallisuus rakentuu yhdessä tekemisen kautta. Osallisuuden kautta luodaan ymmärrystä siitä kuka minä olen, mihin minä kuulun ja miten minä elän.
- Toimijat: varhaiskasvatus, lastenkulttuuri, neuvolat, yhdyskuntasuunnittelu (lähipuistot ja leikkipaikat), järjestöt ja muut yhteistyökumppanit
- Osallisuus asiakirjoissa: satakielipedagogiikka, varhaiskasvatussuunnitelma
- Konkretiaa: Osallistavat draamapajat (Kulttuuripolku)

Leikkijät (6-9-vuotiaat)

- Lapsi on aktiivinen, kehittyvä ja oppimishaluinen. Lapsi toimii monipuolisissa oppimisympäristöissä.
- Lapsen aloitteellisuutta ja omaa vastuunottoa tuetaan. Aikuisen rooli on edelleen merkittävä osallisuuden mahdollistajana aidossa vuorovaikutuksessa lasten kanssa.
- Lapset tekevät itse ja toimivat ryhmän jäsenenä.
- Toimijat: joustava esi- ja alkuopetus, lastenkulttuuri, sosiaali- ja terveyspalvelut, yhdyskuntasuunnittelu (lähiliikuntapaikat), järjestöt ja muut yhteistyökumppanit.
- Osallisuus asiakirjoissa: satakielipedagogiikka, varhaiskasvatussuunnitelma, esiopetussuunnitelma, perusopetuksen opetussuunnitelma
- Konkretiaa: Metsäeskarit

Seikkailijat (10-13-vuotiaat)

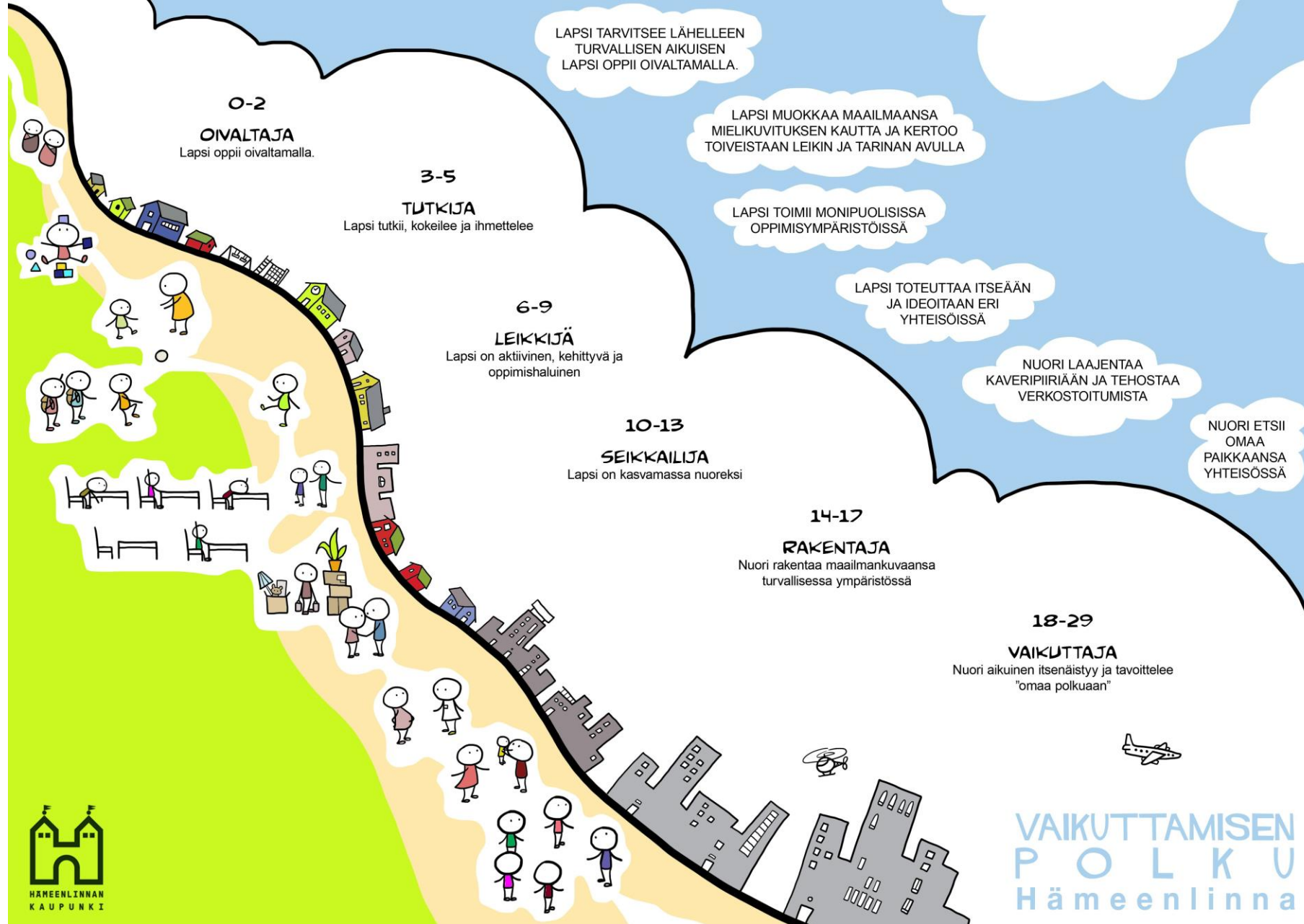
- Lapsi on kasvamassa nuoreksi. Lapsi toteuttaa itseään ja ideoitaan eri yhteisöissä.
- Tavoitteena on aikuisen ja lapsen välisen vastavuoroisen kommunikation lujittaminen.
- Osallisuus on arjessa olevaa jokapäiväistä kuulemista isoissa ja pienissä asioissa.
- Toimijat: perusopetus, lastenkulttuuri, nuorisotyö, yhdyskuntasuunnittelu (lähiliikuntapaikat), sosiaali- ja terveysterveyst, järjestöt ja muut yhteistyökumppanit.
- Osallisuus asiakirjoissa: perusopetuksen opetussuunnitelma, perusopetuksen laatukriteerit
- Konkretiaa: Oppilaskuntatoiminta

Rakentajat (14-17-vuotiaat)

- Nuori rakentaa maailmankuvaansa turvallisessa ympäristössä.
- Nuori laajentaa kaveripiiriään ja tehostaa verkostoitumista.
- Vuorovaikutus syntyy nuoren mielipiteiden kuuntelussa ja näkökulman huomioon ottamisessa tasavertaisessa keskustelussa. Aikuisen rooli on mahdollistaa tilanteet nuorten ehdoilla ja näyttää suuntaa asioiden eteenpäin viemiseen.
- Osallisuus on päämäärähakuista ja tavoitteena on asioihin vaikuttaminen. Mukaan tulee osallisuuden sosiaalinen ulottuvuus, jossa nuoren omaehtoisuus korostuu.
- Toimijat: perusopetus, toinen aste, nuorisotyö, yhdyskuntasuunnittelu, sosiaali- ja terveysterveyst, järjestöt, yritykset ja muut yhteistyökumppanit.
- Osallisuus asiakirjoissa: perusopetuksen opetussuunnitelma, perusopetuksen laatukriteerit
- Konkretiaa: NuVa-toiminta

Vaikuttajat (18-29-vuotiaat)

- Nuori aikuinen itsenäistyy, tavoittelee "omaa polkuaan" ja etsii omaa paikkaansa yhteisössä.
- Vuorovaikutus perustuu molemminpuoliseen luottamukseen, yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon.
- Osallisuus ja vaikuttaminen on monen tasoista. Nuori on oman elämänsä asiantuntija ja kantaa vastuunsa.
- Nuori linkittyy aikuisväestön osallisuusrakenteisiin.
- Toimijat: etsivä nuorisotyö, oppilaitokset, yhdyskuntasuunnittelu, asumispalvelut, sosiaali- ja terveyspalvelut, TE-keskus, yritykset, järjestöt ja muut yhteistyökumppanit.
- Osallisuus asiakirjoissa: kaupungin strategiasta johdetut toimialakohtaiset toimintasuunnitelmat
- Konkretiaa: Ohjaamotoiminta

Tutustu

Lasten ja nuorten osallisuusoppaassa esitellään
Hämeenlinnan kokemuksia ja hyviä käytäntöjä.

www.osallisuusopas.fi

Lisätietoja

Hämeenlinnan kaupunki
Osallisuuskoordinaattori
Mervi Hiltunen

p. 03 621 3974 / 040 5005887
mervi.hiltunen@hameenlinna.fi